

Kazakistan'da Bağımsızlık Sonrası Dinî Durum

Nursultan Kongyrbayev

 <https://orcid.org/0009-0001-4954-5568> | kksultan92@gmail.com

Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Öz

Kazakistan, Çarlık Rusya sonrası Sovyetlerin istilasına maruz kalmıştır. Bu durum İslam'ın Kazakistan'daki varlığını olumsuz etkilemiştir. Sovyetlerin baskıcı politikaları Müslümanları bu coğrafyada kısaç altına almıştır. 1990 yılında Sovyet rejiminin yıkılması ile yeni bir aşamaya geçilmiş ve Kazakistan'daki Müslümanlar açısından yeni bir dönem başlamıştır. Bu bildiride, bağımsızlık sonrası Kazakistan Müslümanlarının dini hayatı, Kazakistan Müslümanlarının resmî temsilcisi olarak kabule edilen Kazakistan Müslümanları Dini Başkanlığının (KMDB) dini hizmetleri bağlamında incelenmiştir. Konunun rahat anlaşılması amacıyla bu kurum çalışmada Kazakistan Diyanet İşleri Başkanlığı olarak anılacak veya kısaltma olarak KMDB ifadesi kullanılacaktır. Kurum, Kazakistan'da, üniversite de dahil olmak üzere medreselere ve camilere sahip olarak bu alanlarda riyaset hizmetini yürütmektedir. Amacı İslam dininin hem hizmetlerini hem de İslam'a dair davet ve irşat hizmetlerini ifa etmektedir. Söz konusu hizmetleri ifa edebilmesi için de devlet nezdinde akredite olmuş ve tanınmıştır. Kazakistan Diyanet İşleri Başkanlığının Müslümanlara yönelik din hizmetlerinin ifası yanında Müslümanlara karşı gerek toplumsal gerekse siyasi operasyonların da karşısında durmaya gayret etmektedir. Bu operasyonlardan biri de Müslümanların İslam'dan uzaklaşarak eski Türk gelenekleri üzere kurulmuş dini ritüellere dönmesi için ortaya konan çabalaradır. Kazakistan'da çok fazla sayıda Ruslaştırılmış kazak bulunmaktadır. Bu çabaların hedefinde onlar vardır. Bu gayretlerin bir uzantısı olarak Sovyetler döneminde binlerle ifade edilen din âlimi öldürülmüştür. Dini alandaki yazılı müktesebat yok edilmiştir. Bugün de Müslüman toplumun dini yönden kontrol altında tutulması bir devlet politikası olarak varlığını devam ettirmektedir. Her şeye rağmen Kazakistan'da İslam ve Müslümanlık gün geçtikçe kurumsallaşma ve yerleşik hâle gelme süreçlerini tamamlamaktadır. Günün şartlarına göre Kazakistan Diyanet İşleri Başkanlığı din hizmetlerini TV ve radyo gibi kanallar yanında sosyal medya olarak ifade edilen mecralarda da sürdürmektedir. Hanefî geleneği üzere dinî yapılanma ve dinî konuların sunumu bir tercih olarak ön plandadır. Türkçe, Arapça ve Rusça yayınlar dikkat çekici bir seviyeye ulaşmıştır. Kazakistan halkı İslam'a ve tarihten devşirdikleri dinî sorumluluklara bağlı kalma iradesi içinde olduğu hissedilmektedir.

Anahtar Kelimeler

İslam Tarihi, İslam, Kazakistan, Din, KMDB.

Etik Beyan	Bu çalışma, Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan "Kazakistan'da Bağımsızlık Sonrası Dinî Durum" adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	01.07.2023
Kabul Tarihi	07.08.2023
Yayın Tarihi	10.08.2023
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Dini Araştırmalar, İlahiyat, Sosyal ve Davranış Bilimleri, Eğitim
Araştırma Alanı	Din Eğitimi
Sempozyum	:
Adı	3. Türkiye Sosyal Bilimler Sempzyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/374
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 26-31 Ağustos 2023
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	16. Oturum - 29 Ağustos 2023 Salı 15:00 - 16:30
Telif Hakkı	© 2023 Nursultan Kongyrbayev. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Kongyrbayev, Nursultan. "Kazakistan'da Bağımsızlık Sonrası Dinî Durum". 3. <i>Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı</i> . ed. Abdullah Demir. 205-208. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2023. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54

Religious Situation After Independence in Kazakhstan

Nursultan Kongyrbayev

 <https://orcid.org/0009-0001-4954-5568> | kksultan92@gmail.com

Master's Student, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Türkiye

Abstract

Kazakhstan has endured the aftermath of the Soviet invasion following the era of Tsarist Russia, negatively impacting the presence of Islam in the country. The repressive policies of the Soviets have squeezed Muslims in this region. With the collapse of the Soviet regime in 1990, a new phase began, marking a new era for Muslims in Kazakhstan. This paper examines the religious life of Kazakhstani Muslims after independence, focusing on the religious services of the Kazakhstan Muslims' Religious Administration (KMDB), recognized as the Official Representative of Kazakhstani Muslims. For clarity, this institution will be referred to as the Kazakhstan Religious Affairs Presidency or simply KMDB. The institution operates in Kazakhstan, overseeing services in various areas, including universities, madrasas, and mosques. Its goal is to provide services for the Islamic religion as well as propagation and outreach efforts for Islam. To fulfill these services, it has gained accreditation and recognition from the state. In addition to carrying out religious services for Muslims, the Kazakhstan Religious Affairs Presidency strives to counter both social and political operations targeting Muslims. One such operation involves efforts to steer Muslims away from Islam and back towards religious rituals rooted in old Turkic traditions. Kazakhstan has a significant population of Russified Kazakhs, who are a target of these efforts. As an extension of these endeavors, thousands of religious scholars were killed during the Soviet era, and religious literature was destroyed. Today, controlling the Muslim community in religious aspects remains a state policy. Nevertheless, Islam and Muslim identity in Kazakhstan are gradually becoming institutionalized and established. The Kazakhstan Religious Affairs Presidency adapts its religious services to contemporary conditions, utilizing channels such as television, radio, and, notably, social media. The Hanafi tradition takes precedence in religious structure and presentation. Publications in Turkish, Arabic, and Russian have reached significant levels. The Kazakhstani people exhibit a determination to remain committed to Islam and the religious responsibilities inherited from history.

Keywords

Islamic History, Islam, Kazakhstan, Religion, KMDB.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled “Religious Situation After Independence in Kazakhstan” presented at the 3rd Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2023-07-01
Accepted	2023-08-07
Published	2023-08-10
Category	Art & Humanities, Religion & Theology, Social and Behaviour Sciences, Education
Research Area	Religious Studies, Religious Education
Conference	:
Title	The 3rd Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/374
Location & Date	Online - August 26-31, 2023
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt University; Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 16 - August 29, 2023, Tuesday 15:00 - 16:30
Copyright	© 2023 Nursultan Kongyrbayev. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Kongyrbayev, Nursultan. “Religious Situation After Independence in Kazakhstan”. <i>The 3rd Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts</i> . ed. Abdullah Demir. 205-208. Ankara: Oku Okut Press, 2023. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54